

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
«   » _____ 202__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми фінанси та облік в підприємстві

на тему: Методи управління активами й пасивами підприємства

Здобувача (ки) групи _____ Фд-91р _____ Горяїнової Єлизавети Сергіївни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Горяїнова Єлизавета Сергіївна
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

Керівник _____ к.е.н., доцент Касьяненко Т.В.
(посада, науковий ступінь, вчене звання, Ім'я та ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Консультант¹⁾ _____
_____
(посада, науковий ступінь, вчене звання Ім'я та ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Суми 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.

_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)

« ____ » _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр
Здобувача (ки) групи інституту (центру) спеціальності 072 Фінанси,
банківська справа та страхування Горяїнової Єлизавети Сергіївни.

Тема роботи: методи управління активами й пасивами підприємства
Затверджено наказом по СумДУ № від « 12 » травня 2023р

Термін здачі здобувачем (кою) завершеної роботи « 29 » травня 2023р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи: запропоновані автором рекомендації щодо вдосконалення системи управління активами і пасивами підприємства, а також інструментарію управління ліквідністю та процентними ризиками можуть бути використані підприємства для підвищення ефективності управління активами і пасивами.

Дата видачі завдання: « 30 » _____ січня _____ 2023 р.

Керівник кандидат економічних наук Касьяненко Тетяна Вячеславівна
(посада, науковий ступінь, вчене звання, Ім'я та ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Консультант¹⁾ _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання Ім'я та ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Завдання прийнято до виконання « ____ » _____ 20 р.

_____ Горяїнова Єлизавета
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

Примітки:

1) Зазначається за наявності

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр
на тему:

Методи управління активами й пасивами підприємства

Горяїнова Єлизавета Сергіївна

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 29 сторінках, з яких список використаних джерел із 30 найменувань. Робота містить 13 таблиць, 12 рисунків.

У кваліфікаційній роботі розглянуто фінансову стійкість підприємства. Проаналізовано регулятивні вимоги щодо управління ризиками підприємства. Описано основні принципи вимірювання та управління ризиком відсоткової ставки й ліквідності. Досліджено теоретичні та практичні засади управління активами і пасивами підприємства. є обґрунтування теоретичних засад управління активами і пасивами підприємства, що включає в себе фінансову теорію, яка розглядає фінансові ресурси підприємства, як основний інструмент управління. Методологічною базою роботи є сукупність загальнонаукових та спеціальних прийомів і методів дослідження

Ключові слова: динаміка і структура, управління активами і пасивами, оборотні активи, необоротні активи, баланс.

Зміст

ВСТУП.....	5
1. Теоретичні основи управління активами і пасивами підприємства	9
2. Практика управління активами і пасивами.....	22
3. Шляхи оптимізації активів і пасивів	36
4. Напрямки вдосконалення управління активами і пасивами	45
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55

Вступ

Актуальність теми дослідження. У період загостреної конкуренції в економічній діяльності підприємства важливу роль відіграють показники фінансової стійкості. Аналіз фінансового стану підприємства дає змогу виявити місця в управлінні активами і пасивами та прийняти рішення щодо їх справедливості. Крім того, правильне управління активами і пасивами підприємства може знизити фінансові ризики, збільшити прибуток і, як наслідок, зростання прибутку в майбутньому. У зв'язку з цим дослідження теми управління активами і пасивами підприємства є важливим і актуальним.

Через відсутність чіткого механізму управління активами та пасивами підприємства може призвести до неефективного витрачання ресурсів і фінансової стійкості підприємства. Наявність цілісного механізму управління активами та пасивами дає змогу управляти підприємства ефективно, досягаючи поставлених цілей і забезпечуючи досягнення бізнесу в умовах мінливого економічного середовища. Отже, розробка та покращення теоретичних і практичних підходів до управління активами та пасивами підприємства є важливим фактором для поліпшення фінансових показників підприємства та його продуктивності.

Об'єктом дослідження є процес управління активами і пасивами підприємства. Це є важливим компонентом фінансового управління і дає змогу підприємства управляти своїми фінансовими ресурсами ефективно, забезпечуючи стабільність і зростання бізнесу.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні засади управління активами і пасивами підприємства. Це є важливою частиною загальної стратегії управління бізнесом. Охоплює різні методи та інструменти, що дають змогу управляти фінансовими та нефінансовими ресурсами компанії з метою досягнення очікуваної ефективності та прибутковості.

Мета дослідження. Метою бакалаврської роботи є обґрунтування теоретичних засад управління активами і пасивами підприємства, що включає в себе фінансову теорію, яка розглядає фінансові ресурси підприємства як основний інструмент

управління. Фінансовий менеджмент включає розроблення фінансових стратегій, планування бюджету, управління капіталом, управління ризиками тощо.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

1. розкрити суть поняття активів підприємства, визначити їх види та обґрунтувати значення;
2. розкрити суть і визначити склад пасивів підприємства;
3. дослідити політику управління активами і пасивами на підприємства;
4. проаналізувати обсяг і структуру активів підприємства;
5. дати оцінку пасивів підприємства;
6. розрахувати показники ефективності управління активами і пасивами підприємства;
7. визначити шляхи оптимізації активів і пасивів підприємства;
8. обґрунтувати напрямки підвищення ефективності управління активами і пасивами підприємства.

Методи дослідження.

- **Метод абстрагування** було використано в обґрунтуванні теоретичних засад управління активами та пасивами, виокремлення основних концепцій і принципів. Було використано метод аналізу під час вивчення швидких моделей і підходів до управління активами та пасивами на підприємства.
- **Метод синтезу** було використано для розроблення власних моделей управління активами та пасивами підприємства, що охоплюють виділені концепції та покриття. Метод було використано при виявленні множинних випадків і взаємодій з активами та пасивами на різних підприємства.
- **Метод дедукції** було використано при застосуванні виокремлених концепцій і розгляді за окремими прикладами управління активами та пасивами підприємства.
- **Метод узагальнення** був використаний при виявленні та аналізі природних моделей і підходів до управління активами та пасивами, а також при виявленні виявлення щодо вдосконалення управління.

- **Метод формалізації** було використано при аналізі управління активами та пасивами на підприємства, у тому числі при виокремленні основних параметрів і показників.
- **Метод вимірювання** було використано для кількісної оцінки управління активами і пасивами в підприємства.
- **Метод статистичного аналізу** було використано при аналізі даних з управління активами і пасивами, включаючи розрахунки статистичних показників і побудову графіків. Метод аналізу було використано при вивченні окремих прикладів управління активами і пасивами на підприємства, у тому числі при виборі причин виникнення аналітичних проблем і передбачуваних рішень.
- **Метод порівняння** був використаний при розгляді різних моделей і підходів до управління активами і пасивами на підприємства.
- **Метод ідеалізації** був використаний при формулюванні цілей і завдань щодо вдосконалення управління активами і пасивами на підприємства.
- **Метод прогнозування** було використано при оцінці можливих наслідків реалізації передбачуваних ознак управління активами та пасивами на підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що за результатами аналізу практики управління активами і пасивами підприємства визначено напрями вдосконалення управління активами та пасивами на підприємства.

Інформаційна база дослідження – законодавчі акти та нормативно правові документи України наукові статті, навчальна література, матеріали наукових і науково-практичних конференцій, монографічні дослідження, фінансова звітність підприємства.

Структура бакалаврської роботи. Зазначений обсяг і структура бакалаврської роботи свідчать про глибокий аналіз проблем управління активами і пасивами підприємства. Перший розділ бакалаврської роботи дає змогу зрозуміти сутність і склад пасивів підприємства, а також оцінити можливості управління граничним навантаженням на підприємства. Другий розділ дає аналіз обсягу та структури активів і пасивів підприємства, а також оцінює ефективність управління максимальним споживанням. Третій розділ пропонує альтернативні шляхи оптимізації активів та пасивів підприємства й обґрунтовує напрями ефективності управління.

Методи, що використовуються в роботі, дають змогу проводити комплексний аналіз проблем управління активами та пасивами підприємства. Абстрагування, аналіз, синтез, визначення, дедукція, узагальнення, системний підхід, формалізація, вимірювання, оцінювання та виявлення методів та інші методи наукового дослідження дають змогу отримати об'єктивні результати та отримати обґрунтовані висновки.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Управління активами підприємства має на меті забезпечення належного рівня виробничих ресурсів, їх використання, а також витрат на їх придбання, обслуговування та утилізацію.

Управління пасивами підприємства спрямоване на управління та оптимізацію джерел фінансування, які збільшують виробничу діяльність. Пасивами підприємства є довгострокові та короткострокові термінові зобов'язання, такі як кредити, позики, заборгованість за постачальниками тощо. Мета управління пасивами - отримання витрат на фінансування і спостережуване споживання джерел для виробничої діяльності. Крім того, управління пасивами також охоплює управління ризиками, що здійснюється з використанням позикових коштів і зобов'язань.

Таким чином, управління активами і пасивами підприємства має велике значення для ефективності бізнесу, забезпечення фінансової стійкості та прибутковості.

Активи підприємства - це всі ресурси, які в нього є і які можуть бути використані для досягнення його цілей. Вони можуть включати в себе не тільки матеріальні речі, такі як будівлі, машини та обладнання, а й нематеріальні активи, такі як права на інтелектуальну власність, бренди, ліцензії тощо. Важливо зазначити, що активи мають бути достовірно оцінені в грошовому вираженні та використовуватися підприємства у його поточній діяльності або в майбутньому з метою отримання прибутку.

Оскільки активи – це майнові цінності підприємства, які мають вартість, то питанню її визначення приділяється багато уваги. Результати оцінки вартості активів впливають на різні аспекти господарської діяльності підприємства:

- 1) визначають об'єктивність бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності;
- 2) визначають потребу в капіталі, необхідному для формування активів;
- 3) вартість активів впливає на рівень собівартості продукції та цінову політику;

- 4) реальна оцінка вартості активів визначає об'єктивність фінансових результатів діяльності;
- 5) вартість активів використовується під час залучення підприємством кредитів для їх майнового забезпечення;
- 6) оцінка вартості активів є обов'язковою при майновому страхуванні;
- 7) вартість активів являє собою базу для розрахунків з метою оподаткування;
- 8) вартість активів безпосередньо впливає на формування показника ринкової вартості підприємства, який у системі фінансового менеджменту є одним з найважливіших [10].

Оборотні активи - це активи, що перебувають у межах концентрації та надзвичайної ситуації для реалізації протягом одного року або операційного циклу підприємства, якщо він перевищує один рік. Оборотні активи включають грошові кошти, дебіторську заборгованість, товари, незавершене виробництво, готову продукцію, споживання робочих періодів, короткострокові фінансові вкладення та інші оборотні активи.

Необоротні активи - це активи, що перебувають у розпорядженні підприємства більше одного року і не орієнтовані на реалізацію в процесі діяльності. До них належать основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові вкладення та інші необоротні активи.

Наслідки між оборотними та необоротними активами виникають унаслідок їх ліквідації та тривалості використання в господарській діяльності підприємства. Оборотні активи для швидкого обороту в ході діяльності підприємства і використання як джерела коштів для реалізації його основної діяльності. Необоротні активи ж цінності для збереження стратегічних цілей і таких, що потребують значних вкладень цінності на період часу.

У науковій літературі пропонується безліч тлумачень, які характеризують види активів, тому на практиці для ефективного управління активами здійснюють їх групування за певними ознаками. В табл. 1.1 подано класифікацію активів за найголовнішими ознаками.

Розподіл активів за оборотними активами та необоротними є однією з

найбільш важливих характеристик і має велике значення для управління активами підприємства.

Оптимальне співвідношення між оборотними та необоротними активами залежить від сектору та напряму діяльності підприємства, а також від економічної ситуації. Отже, визначення співвідношення між оборотними та необоротними активами забезпечує високу ефективність досягнення підприємства та належне досягнення для аналізу фінансових показників і прогнозування економічної ситуації.

Класифікація активів підприємства

Рис 1.1

Ознаки	Види активів				
За формами функціонування	Матеріальні	Нематеріальні	Фінансові	Біологічні	
За характером участі в різних видах діяльності	Операційні	Операційні	Інвестиційні	Інвестиційні	
За характером участі в господарському процесі	Оборотні	Оборотні	НЕ оборотні	Не оборотні	
За можливістю амортизації	Ті, що амортизуються		Ті, що не амортизуються		
За ступенем цінності	Цінні	Цінні	Малоцінні	Малоцінні	
За ступенем ліквідності	Абсолютно ліквідні	Високоліквідні	Середньо-ліквідні	Мало-ліквідні	Не ліквідні

Примітка. Складено автором на основі [10].

Оборотні активи являються найбільш ліквідною частиною балансу, тому планування їхнього обсягу та структури є важливим, оскільки від точності їх планування залежить ефективність здійснення господарської діяльності та отримання прибутку підприємства.

Необоротні активи є найменш ліквідними, їх застосування передбачено на декілька виробничих циклів при частковій амортизації протягом виробничих циклів.

Економічно обґрунтована класифікація активів відіграє ключову роль для організації бухгалтерського обліку, сприяє удосконаленню методики аналізу і

точнішому їх прогнозуванню та допомагає приймати правильні управлінські рішення. Класифікація активів необхідна для забезпечення цілеспрямованого та ефективного управління ними.

На рис. 1.2 зображено основні переваги та недоліки оборотних та необоротних активів підприємства.

Рис. 1.2. Переваги і недоліки оборотних та необоротних активів підприємства

Примітка. Побудовано автором на основі [3]

Таким чином активи є основними масштабами діяльності підприємства, їх прийняття є важливим управлінням для забезпечення стійкості розвитку та прибутковості підприємства. крім того, точне запобігання та достовірність відображення активів у бухгалтерському обліку дає змогу виявити помилки та

шахрайство, а також виявити достовірність фінансових результатів. Тому управління активами та їх правильне відображення в бухгалтерському обліку є одним із найскладніших завдань підприємства.

Пасиви показують джерело формування активів – майна підприємства або громадянина, тобто вказують, кому винне підприємства або громадянин за все майно, яке вони мають у своєму розпорядженні. Таким чином, пасиви – це вираз права власності на активи (майно) відповідних юридичних або фізичних осіб, які передали це майно у користування [9].

З 7 лютого 2013 року Національна рада з бухгалтерського обліку України внесла зміни до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" (Н(С)БО 1) і затвердила нову структуру пасиву балансу, що складається з п'яти секцій:

1. власний капітал,
2. довгострокові зобов'язання,
3. короткострокові зобов'язання, в
4. відстрочені податкові зобов'язання
5. інші пасиви.

Змінами в розділах і статтях пасиву балансу можна простежити в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Порівняльна структура пасиву "Балансу" ("Звіту про фінансовий стан") за П(С)БО 2 та Н(С)БО 1

"Балансу"	Нормативні документи	
	П(С)БО 2 "Баланс"	Н(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"
I. Власний капітал	<ul style="list-style-type: none"> - Статутний капітал - Пайовий капітал - Додатковий вкладений капітал - Інший додатковий капітал 	<ul style="list-style-type: none"> -Зареєстрований (пайовий) капітал - Капітал у дооцінках - Додатковий капітал

	<ul style="list-style-type: none"> - Резервний капітал - Неоплачений капітал - Вилучений капітал - Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) 	
Розділи II, III	II. Забезпечення таких витрат і платежів	II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення
	- Забезпечення виплат персоналу	- Відстрочені податкові зобов'язання

	<ul style="list-style-type: none"> - Інші забезпечення - Цільове фінансування 	<ul style="list-style-type: none"> - Довгострокові кредити банків - Інші довгострокові зобов'язання - Довгострокові забезпечення - Цільове фінансування
Розділи III, IV	III. Довгострокові зобов'язання	
	<ul style="list-style-type: none"> - Довгострокові кредити банків - Інші довгострокові фінансові зобов'язання - Відстрочені податкові зобов'язання 	
	IV. Поточні зобов'язання	III. Поточні зобов'язання та забезпечення
Розділи III, IV	<ul style="list-style-type: none"> - Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями - Векселі видані - Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги - Поточні зобов'язання за розрахунками 	<ul style="list-style-type: none"> - Поточна кредиторська заборгованість - Поточні забезпечення - Доходи майбутніх періодів
	<ul style="list-style-type: none"> Короткострокові кредити банків - Інші поточні зобов'язання 	
Розділи IV, V	V. Доходи майбутніх періодів	IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття

Примітка. Складено автором на основі [9].

"І пасивний баланс" показує різницю між балансовою вартістю активів і

зобов'язаннями підприємства. Це власний капітал, який є основою для визначення фінансової стійкості та незалежності підприємства. Власний капітал складається з таких статей, як зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, резервний капітал і нерозподілений прибуток (непокритий збиток).

"II пасив балансу" включає довгострокові зобов'язання, які підприємства повинно покрити протягом більше ніж 12 місяців. Цей розділ містить інформацію про кредити, позики, зобов'язання, лізингові платежі та інші види довгострокових фінансових зобов'язань, а також пенсійні зобов'язання та інші пільгові зобов'язання.

"III пасивний баланс" поточних зобов'язань та забезпечення. Містить розділ інформацію про зобов'язання, які мають бути погашені протягом одного виробничого циклу або протягом 12 місяців, а також про забезпечення цих зобов'язань. Сюди включаються зобов'язання перед постачальниками, заробітна плата працівників, податки та інші обов'язкові платежі.

У новій версії "Балансу" інформація про зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, розмірами для продажу та умовами вибуття, була винесена в окремий розділ IV "Баланс". Це полегшує аналіз та розуміння фінансового стану підприємства, вартість цих зобов'язань чітко відображається у відповідному розділі.

Для глибшого розкриття наповнення пасиву балансу потрібно здійснити його поділ на власний капітал та залучений. Співвідношення власного та залученого капіталу є для підприємства надзвичайно важливим, оскільки з нього можна судити про його платоспроможність.

Власний капітал: зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, резервний капітал і нерозподілений прибуток (непокритий збиток).

Залучений капітал:

1. **Довгострокові зобов'язання:** позикові кошти, випуск облігацій, кредити, позики та інші зобов'язання.
2. **Короткострокові зобов'язання:** накопичена заборгованість, заборгованість зі стягнення та збору, інші поточні зобов'язання.
3. **Забезпечення:** застави, поруки, гарантії та інші види забезпечення.

4. **Відстрочені податкові зобов'язання:** суми податків, які будуть сплачені в майбутньому за минулий звітний період.

Крім того, можна виділити можливі види залученого значення залежно від джерела його отримання:

1. Власні обігові кошти: прибуток, отриманий підприємства у результаті господарської діяльності та залишений на його розрахунковому рахунку для покриття поточних витрат.
2. Залучені оборотні кошти: позикові кошти, кредити, інші короткострокові зобов'язання, які використовуються підприємства для покриття витрат.

Структуру пасиву “Балансу” підприємства відображено на таб. 1.3.

Структура пасиву підприємства

Таб.1.2

Пасив	
Зобов'язання	Власний капітал
Довгострокові зобов'язання	- Зареєстрований (пайовий) капітал - Капітал у дооцінках
Поточні зобов'язання	- Додатковий капітал - Резервний капітал
Забезпечення	- Неоплачений капітал - Вилучений капітал - Нерозподілений прибуток

Примітка. Побудовано автором на основі [5].

Власний капітал або власні кошти формуються на момент створення підприємства та в процесі його господарської діяльності. Ними підприємства володіє на правах власності або господарського відання [3].

При складанні балансу важливо визначити не тільки суму власного капіталу компанії, але й її зобов'язань. Баланс відображає фінансовий стан компанії на певний момент часу, а загальна сума її активів завжди повинна дорівнювати сумі зобов'язань і власного капіталу. Тому точна оцінка та відображення у звітності зобов'язань компанії має вирішальне значення для забезпечення достовірного відображення у балансі фінансового стану компанії.

Розмір необхідного стартового капіталу, швидкість і рівень оборотності активів, їх ліквідність, прибутковість. Основна мета управління оборотності активів полягає у створенні умов, які сприяють прискоренню, які зменшить час обороту ресурсів і підвищить прибутковість баку. Організацію процесу формування активів на підприємства зображено на рис. 1.3.

Використання активів управляється безпосередньо в процесі виробництва.

Рис.1.3

Рис. 1.4. Організація процесу формування активів на підприємства.

Примітка. Побудовано автором на основі [2].

Управління активами передбачає виконання певних вимог і принципів на всіх етапах. До таких принципів управління активами слід віднести:

- управління активами повинно базуватися на наукових принципах, відповідати національним стандартам ведення бухгалтерського обліку і використовувати досягнення науково-технічного прогресу та передового світового досвіду;
- управління активами має носити комплексний характер, оскільки це дозволяє

охопити всі ланки діяльності та вивчити взаємозв'язок між управлінськими рішеннями і кінцевим результатом;

– управління активами повинно відповідати як тактичному, так і стратегічному плануванню для забезпечення безперервного виробничого процесу;

Аналіз господарської діяльності підприємства в попередньому періоді допомагає в:

- Виявленні відхилень від запланованих результатів;
- Знаходженні негативних і позитивних змін;
- Плануванні перспектив розвитку господарської діяльності
- Постановці мети, цілей та завдань формування активів
- Забезпеченні відповідності обсягу активів масштабом виробництва та збуту

продукції

- Встановленні оптимального складу активів
- Оптимізації фінансових джерел формування активів
- Зіставленні отриманих результатів із запланованими
- Коригуванні поставлених завдань

– управління активами повинно бути дієвим, вносити корективи в діяльність підприємства при виявленні прогалин, недоліків і прорахунків у роботі;

підприємства – управління активами має бути оперативним для своєчасної реакції на зовнішні та внутрішні зміни, що впливають на роботу підприємства;

– усі управлінські рішення повинні бути ефективними, тобто отриманий дохід від реалізації таких рішень повинен покривати витрати на них[6].

Процес управління передбачає виконання системного аналізу, на основі яких приймаються рішення. Зверніть увагу на наступне класичні задачі економічного аналізу власності:

- 1) оцінити стан, структуру та динаміку активів підприємства;
- 2) оцінити вплив змін активів на зміни фінансового стану підприємства;
- 3) аналізувати та оцінювати ефективність використання активів підприємства;
- 4) визначити причини позитивних і негативних тенденцій зміни активів. [7]

Процес управління не менш важливий, ніж управління активами і пасивів, у тому

числі вивчення структури пасивів, коефіцієнт власного і позикового капіталу, як у цілому, так і в окремих його складових. Головне питання в цьому – вибір між ризиком і прибутком. Якщо поглянути на управління корпоративною відповідальністю, то можна сказати, що його головна місія полягає в забезпеченні стійких фінансових показників [7].

В управлінні пасивами передбачається вирішити багато завдань. Це має великий вплив на капітал і прибутковість підприємства. Один серед основних завдань – вибір оптимальної структури капіталу підприємства, що передбачає:

- загальний аналіз капіталу підприємства;
- Оцінка основних факторів, що безпосередньо впливають на формування структури капіталу;
- Оптимізація структури капіталу, що допоможе максимізувати рівень фінансова прибутковість;
- Оптимізація структури капіталу, що сприяє мінімізації фінансових витрат ризик;
- Здійснити заходи щодо формування показників цільової структури капітал.

Процес відповідає основним законам економічної теорії управління пасивами може захистити бізнес від різних економічних загроз у міру загострення ринкової конкуренції. Прийняття рішень потребує пошуку більш досконалих методів управління, щоб не тільки зберегти свої позиції на ринку, а й збільшити прибуток підприємства[23].

За результатами аналізу зобов'язань компанії маємо аналітичні висновки про зміни фінансового стану:

1. Про зміну співвідношення власних та позикових коштів, з яких визначити економічну самостійність і самоврядний статус. Можливе сприяння інвестиціям. Необхідна і об'єктивна передумова будь-якої предметної діяльності управління. Якщо частка власного капіталу більша за частку позикового, то фінансовий ризик для кредиторів та інвесторів низький. з різних причин. Позикові кошти використовуються ефективніше, ніж власні.

2. Зміна обсягу та частки довгостроково залучених коштів. Наявність

довгострокових банківських кредитів або інших довгострокових зобов'язань вказує на оперативне зростання фінансової спроможності компанії. Підприємства іноді ототожнюють із використанням власних коштів у разі тимчасових фінансових труднощів. Чим більша сума, та більше частка довгострокового капіталу, тим краще фінансовий стан суб'єкта господарювання.

3. Про зміну масштабів та структури короткострокового фінансування. Це фінансування відбувається у формі короткострокових банківських позик, поточний борг випущеного довгострокового боргу, векселі та всі види кредиторської заборгованості. Характеристика поточних зобов'язань, що відносяться до оборотних активів:

- Спроможність підприємства розрахуватися з боргами. найбільше фінансово постраждалих
- Мати кредиторську заборгованість із зазначенням стану платіжної дисципліни фірми та їх фінансова стійкість [5].

Тому процес управління активами і пасивами вимагає цілісного характеру

Поєднання теоретичних знань і практичних навичок для менеджерів. Одне неправильне рішення може призвести до фінансових втрат підприємства. Це також необхідно при управлінні активами та пасивами.

Висновки

За результатами теоретичних основ управління активами і пасивами підприємства можна зробити такі висновки:

1. Управління активами-пасивами є важливим фактором ефективності роботи будь-яке підприємство. У науковій літературі висловлюються різні пропозиції.

Як управляти бізнес-активами та пасивами. Варто зауважити, що

Залежно від періоду думки вчених різняться з року в рік, та набуває все більшого розвитку. Компанія, націлена на створення умови для сталого розвитку та підвищення прибутковості, слід використовувати більше ніж фіксовані правила економічної теорії під час прийняття управлінських рішень, а й керуватись часовими тенденціями ринкових відносин.

2. Одна з головних проблем у поточному менеджменті - активи та пасиви

підприємства – вибір оптимального підходу та методу аналізу. Процедури, що дозволяють своєчасно виявити, оцінити та сформувавши компанії потребують стратегічних активів і пасивів, щоб своєчасно реагувати на зміни у зовнішньому та внутрішньому середовищі, а також своєчасно адаптуватися у світових тенденціях.

3. Необхідно підкреслити, важливість рішення має відношення до управління активами та пасивами через їх ефективність. Від цього залежить не тільки прибуток підприємства, а й життєздатність підприємства на ринку.

2. ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ

Економічний потенціал і можливість сталого економічного зростання підприємства покладаються на обсяг, структуру та ефективність використання його активів. З точки зору результатів управління активами, операційна, фінансова та інвестиційна діяльність підприємства залежить від основних фінансових результатів в цілому. Оптимізовано та розумно склад і структура активів формуються для забезпечення ліквідності.

Підвищена, або достатня платоспроможність підприємства - доказ ефективності його діяльності. Для забезпечення фінансової стабільності необхідно виявити недоліки:

- Управління активами та старіння, пошук ефективності резервів та їх інтенсивність використання.
- Методи аналізу менеджменту

Значення активів: Активи підприємства є основою для управлінських рішень і його фінансової стійкості. Розвиток ринкових відносин вимагає перегляду теоретичних та практичних основ фінансового менеджменту.

Коефіцієнти забезпечення фірми довгостроковими фінансовими ресурсами: Важливим аспектом фінансового аналізу є оцінка ступеня забезпеченості підприємства довгостроковими фінансовими ресурсами.

Роль аналізу управління: Від аналізу ефективності обміну функціями залежить інформація, обробка і якість даних, а також успішність стратегічних рішень та діяльності підприємства.

Баланс та активи: Баланс містить інформацію про склад активів підприємства. Відповідно до вимог бухгалтерського обліку, активи враховуються лише як власні ресурси підприємства, а позабалансові рахунки відображають право на використання активів.

Горизонтальний аналіз: Горизонтальний аналіз дозволяє розмістити зміну компонентів в активному періоді аналізу та визначити тенденції їх розвитку. Він додатково оцінить динамічну структуру балансу та вплив

окремих факторів.

Активи аналізуються для оцінки ефективності їх використання та виявлення резервів відновлення платоспроможності, визначення рівня участі.

Оборотність активів, оцінка ліквідності активів, ідентифікація майна та майнові права, набуті на не вигідних умовах, та оцінка - можливість повернення майна, переданого як фінансовий вклад. На основі даних, представлених у Додатках А, Б, В, Г, Д, проведемо аналіз.

Кількість та структура активів товариство з обмеженою відповідальністю "Розетка. уа" у 2018- 2022 рр. в табл. 2.1. За даними таблиці 2.1 ми проведемо як вертикальний, так і горизонтальний тип аналізу балансових активів. Безповоротна частка шляхом розрахунку абсолютних і відносних відхилень по роках і загальна сума ліквідних активів, а також частка кожного виду, загальна вартість оборотних активів.

За обсягом і структурою активів ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2018- 2022 рр. можна спостерігати з даних у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 Обсяг і структура активів ТОВ "РОЗЕТКА. УА"

№ з/п	Показник	2018	2019	2020	2021	2022
1	Активи	5055763	3958000	4333064	5818930	4225760
1.1	Необоротні активи	1607187	1433161	1859753	2504502	1906726
	- у % до всіх активів	31,79	36,21	42,92	43,04	45,12
1.2	Оборотні активи	3448576	2524839	2473311	3314428	2319034
	- у % до всіх активів	68,21	63,79	57,08	62,96	64,78
1.2.1	Матеріальні оборотні активи	1008003	1124162	1375074	2904123	1572254
	- у % до всіх	19,93	28,40	31,73	49,90	37,20

	активів					
1.2.2	Дебіторська заборгованість	2228473	1881911	1839118	1765503	1808228
	- у % до всіх активів	44,07	47,54	42,44	30,34	42,79
1.2.3	Грошові кошти та їх еквіваленти	1204771	588525	590874	677230	398162
	- у % до всіх активів	23,82	14,86	13,63	11,63	9,42
1.2.4	Інші оборотні активи	15332	54403	43319	61695	112637
	- у % до всіх активів	0,30	1,37	0,99	1,06	2,66

Примітка. Складено на основі даних у додатках А, Б, В, Г, Д.

З даних у табл. 2.2 можна спостерігати за динамікою обсягу і структури активів публічного акціонерного товариства ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2018- 2022 рр

Таблиця 2.2 Динаміка обсягу і структури активів ТОВ "РОЗЕТКА. УА"

у 2018- 2022 рр

Таблиця 2.2

№ з/п	Показники	Відхилення 2019/2018		Відхилення 2019/2020		Відхилення 2020/2021		Відхилення 2021/2022	
		Абс., тис. грн.	Відн., %	Абс., тис. грн.	Відн., %	Абс., тис. грн.	Відн., %	Абс., тис. грн.	Відн., %
1	Активи	-115326	-0,36	+375064	+9,48	+1485866	+34,29	-1593170	-27,37
1.1	Необоротні активи	+174026	+8,23	-426592	-3,35	+644749	+3,88	-597776	-4,18
	- у % до всіх	4,39	-	9,84	-	25,74	-	31,35	-

	активів								
1.2	Оборотні активи	-923737	-3,73	-51528	-4,82	+841117	+3,94	-995394	3,32
	- у % до всіх активів	23,33	-	1,18	-	33,58	-	52,20	-
1.2.1	Матеріальні оборотні активи	+116159	+9,67	+250912	+5,48	+1529049	+47,45	-1331869	-21,80
	- у % до всіх активів	-	8,10	-	13,49	-	61,05	-	-
1.2.2	Дебіторська заборгованість	-346562	-6,43	-42793	-2,48,	-73615	-2,41	+42725	+4,23
	- у % до всіх активів	-	23,18	-	2,30	-	2,93	-	-
1.2.3	Грошові кошти та їх еквіваленти	-616246	-51,16	+2349	+2,51	+86356	+12,75	-279068	-59,11
	- у % до всіх активів	8,75	-	0,05	-	3,44	-	14,63	-
1.2.4	Інші оборотні активи	+39071	+29,80	-11084	-20,29	+18376	+29,78	+50942	+45,23
	- у % до всіх активів	-	2,72	-	0,59	-	0,73	-	-

Примітка. Складено на основі даних табл. 2.1

Проаналізуйте результати за даними таблиці. 2.2 можна підсумувати: за аналізований період загальні активи компанії зменшилися.

В 2018-2019 активи зменшилися на 115326 млн. грн., та зменшилися на 0,36 %. З 2019 по 2020 рік активи зросли на 375064 млн.

Таким чином, структура активів компанії залишається легкою та

високоліквідною. Фірми падають, але на достатньому рівні активи фірми мають стабільні витрати. Активи, що використовуються як сировина, виробничі матеріали. Продукт лише до кінця 2019 року, помітне зростання.

Матеріальні оборотні активи 116159 тис. грн. (+9,67%), відбулося з 2018-2019р. Це відбулося за рахунок збільшення виробничих запасів і запасів готової продукції. Це пов'язано з розширенням та встановленням масштабів діяльності наступного року. Виготовлення запасів для збільшення виробництва - збільшення запасів. Врожайність свідчить про певні проблеми з його продажем в 2019 році. В Цілому частка матеріальних оборотних активів у 2018 р.- У 2022 році можна зробити висновок, що управління виробництвом ефективно. Відображення суми поточної дебіторської заборгованості.

Тенденція до зниження, а саме: між 2018 та 2022 роками дебіторську заборгованість зменшено з 2228473 тис. грн. до 1808228 грн. А частка структури оборотних активів показала зворотну тенденцію. якщо в 2018р дебіторська заборгованість становила 44,07% оборотних активів, а у 2022р. цей показник зменшився до 42,79%. Варто відзначити, що частка дебіторської заборгованості є дуже високою, хоча її сума за досліджуваний період зменшилася періоду, але за рахунок суттєвого зменшення суми його оборотних активів зросла частка в їх структурі. Тому необхідно вести дебіторську заборгованість, оскільки це одне з ключових завдань резерву.

Достатній рівень фінансової забезпеченості з позитивними результатами господарської діяльності підприємства, підвищення економічної безпеки та цільове використання наявних фінансових ресурсів.

Грошові кошти та їх еквіваленти у 2018, 2020 та 2022 роках не вплинули серйозні зміни. У 2019 році він суттєво знизився до 588525 тис. грн, але у 2020 році його обсяг відновився. Крім того, значні події відбулися у 2020-2021 роках.

Грошові кошти та їх еквіваленти зменшилися на 590874 тис. грн. У наступний період їх потрібно збільшити, щоб запобігти ефекту. Потенційний негативний вплив на роботу підприємства.

Вартість інших оборотних активів підприємства зменшилися з 15332 тис до 112637 тис. грн у 2018 році. 2022 рік. динаміка в часі. Сторнування конкретного року

до зміни дебіторської заборгованості, з яких збереження ресурсів підприємства - викликане. У процесі господарської діяльності основними активами підприємства є матеріальні цінності та моральні виснаження. З метою оцінки технічного стану основних засобів.

Використовуйте коефіцієнти зносу та придатності. Основний коефіцієнт зносу - середнє значення визначається як відношення величини зносу за весь пробіг. Основні засоби включаються до первісної вартості. Активи розраховуються відношенням залишкової вартості основних засобів до залишкової вартості основних засобів їх первісне значення [12]. Стан основних засобів ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2018- 2022 рр. (таблиця 2.3).

Варто зазначити, що оцінка технічного стану основних засобів базується на факторах зносу та служби. Точною причиною може бути метод нарахування амортизації. Застосовується до підприємства і впливає на суму амортизації, відображену в бізнесі.

Проаналізуйте дані таблиці. 2.3. Можна зробити висновок, що 2018-2019р при від'ємній зміні річної вартості основних фондів первісна вартість. Його зменшено на 14 430 тис. грн., але також зменшено амортизацію на 8 800 тис. грн. у 2018-2021 роках зі збільшенням початкових витрат, Найбільше зростання було у 2020-2021 роках – 46 429 тис. грн. підвищений знос 2018-2021 рр. також збільшуються основні засоби.

Таблиця 2.3

Показники технічного стану основних виробничих засобів

Роки	Показники					
	Первісна вартість основних засобів	Залишків а вартість основних засобів	Знос основних засобів	Коефіцієнт зношеності основних засобів	Коефіцієнт придатності основних засобів	Коефіцієнт оновлення (вибуття) основних засобів
2018	391856	280261	111595	0,25	0,75	0,21
2019	312875	210049	102626	0,16	0,84	-0,26

2020	384515	175709	208806	0,25	0,75	0,21
2021	470197	216310	253887	0,36	0,64	0,20
2022	435314	239129	196185	0,35	0,65	0,35
2019/2018	-78981	-70212	-8969	-	-	-
2020/2019	71640	-34340	106180	-	-	-
2021/2020	85682	40601	45081	-	-	-
2022/2021	-34883	22819	-57702	-	-	-

Для наочності наведемо динаміку зміни коефіцієнта зносу, застосовність та оновлення основних засобів показано в таблиці 2.4.

Отже, як показано. 2.2 У 2019-2020 роках спостерігалися негативні показники, зношення основних засобів швидке зростання оригінальної вартості. Значення коефіцієнта оновлення основних засобів. Постійне оновлення основних фондів підприємства та підтримка їх технічного стану. Лише у 2018 році основні засоби (-26%, або -14430 тис. грн.). У 2021 році ситуація поліпшилась і разом з збільшенням початкової вартості. У досліджувані роки намітилася позитивна динаміка: вихідні показники зросли. Основні засоби виникають швидше, ніж зношуються.

Таб.2.4. Динаміка коефіцієнтів зношеності, придатності та оновлення основних засобів ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2018- 2022 рр.

Таблиця 2.4

	2018	2019	2020	2021	2022
Коефіцієнт зношеності	0.25	0.16	0.25	0.36	0.35
Коефіцієнт придатності	0.78	0.82	0.78	0.61	0.63
Коефіцієнт оновлення	0.21	-0.26	0.21	0.20	0.35

Примітка. Побудовано на основі даних табл. 2.3.

В цілому станом на кінець 2021 року основні засоби розподілено в «хорошому» стані знос становить 35% від вартості, частота оновлення становить 0,35.

Кожне підприємство розпоряджається власними коштами, за допомогою

забезпечується процесом виробництва. Капітал підприємства представлений грошовими та необоротними активами, які перебувають у постійному русі. Цей капітал фінансується з власних та позикових джерел, і його структура відображається у складовому пасиві балансу підприємства.

Для оцінки пасивів підприємства застосовуються горизонтальний та вертикальний аналіз. При аналізі структури та динаміки пасивів необхідно дослідити зміни у власному капіталі та позикових витратах підприємства, застосувати основне джерело формування сукупності активів.

Розподіл між власним та позиковим капіталом впливає на фінансову стійкість підприємства. Збільшення частки позикових коштів може призвести до нестабільності фінансового стану, тоді як зменшення цієї частки погіршення підвищення фінансової незалежності.

Аналіз пасивів, включаючи короткострокові та довгострокові зобов'язання, може дати виявлення про фінансову стійкість підприємства та ризик його банкрутства. Більша частка власного капіталу зниженню ризику банкрутства. З іншого боку, поточні зобов'язання є найбільш ризикованими через термін їх погашення. Погашення не старше одного року, тому на них є негативний вплив. Спроможність підприємства розраховуватися з боргами. Перевага має надаватися довгостроковим зобов'язанням, оскільки за допомогою них, як правило, фінансуються інвестиційні та інноваційні проекти, що позитивно впливає на розвиток підприємства та збільшення його необоротних активів. Для того щоб оцінити зобов'язання компанії, проаналізуємо обсяг і структуру.

Зобов'язання ТОВ "РОЗЕТКА. УА", узагальнюючі дані за 2018-2022 рр., представлені в додатках А, Б, В, Ж, у табл. 2.4.

Таблиця 2.5

Таблиця 2.5 Обсяг і структура пасивів ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2018- 2022 рр.

№ з/п	Показники	2018	2019	2020	2021	2022
1	Капітал	1260695	1259863	1243846	1258984	980749

		грн		грн		грн		грн	
1	Капітал	-832	-0,02	-16017	0,13	15138	0,04	-278235	-0,60
	- у % до всіх пасивів	-0,01	-	-0,40	-	0,76	-	0,48	-
2	Статутний капітал	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	- у % до всіх пасивів	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Нерозподілений прибуток	-9583	-0,24	-19384	-0,64	14141	0,24	17065	0,40
	- у % до всіх Пасивів	-0,18		-0,48	-	3,26	-	0,29	-
4	Кошти банків	45739	1,15	446029	10,29	1464099	25,16	7580412	1,79
	- у % до всіх Пасивів	0,90	-	11,26	-	33,78	-	1,30	-
5	Кошти клієнтів	-1186934	-2,97	-59616	-1,37	13299	0,22	-358117	-8,47
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	- у % до всіх Пасивів	-23,47	-	-15,89	-	0,30	-	-6,15	-
6	Інші залучені кошти	20874	0,52	13981	0,32	-6950	-0,11	8556	0,20
	- у % до всіх Пасивів	0,41	-	3,72	-	0,16	-	0,14	-
7	Інші фінансові зобов'язання	-1744	-0,04	-74	0,00	-20966	0,00	16908	0,40
	- у % до всіх пасивів	-0,03	-	0,01	-	-0,48	-	0,29	-
8	Пасив балансу	-1097763	-27,73	375064	8,65	1485866	25,53	-1593170	-37,70

Примітка. Складено на основі даних табл. 2.5.

Результати аналізу власного капіталу підприємства за досліджуваний період свідчать про недостатній обсяг власного капіталу, оскільки його значення за весь час є від'ємним. Так, у 2018 році недостача власного капіталу становила 1186934 тис. грн., що в порівнянні зі загальним обсягом капіталу, який знаходиться

в розпорядженні підприємства, становить 2.97%.

Використання коштів клієнтів різко знизилося в 2019 році, а саме на 169328 тис. грн., що становить 64,38 % у порівнянні з балансом. Але тенденція зміни показника вказує на зменшення коштів клієнтів та в 2022 році вона становила 2143793 тис. грн., або 50,73% у порівнянні з балансом. Це свідчить про те, що у підприємства є недостача власних коштів для формування необоротних і оборотних активів, воно не в стані покривати за рахунок власних коштів свої зобов'язання належною мірою.

Статутний капітал підприємства практично був незмінний за весь досліджуваний період і становив 856566 тис. грн. Частка статутного капіталу в балансі підприємства зросла з 16,94% у 2018 році до 20,27% у 2022 році за рахунок зменшення самого балансу.

В 2022 році кошти клієнтів у сумі 422009 тис. грн. (19,67%) належали десяти найбільшим клієнтам (2021 р.: 479 875 тис. грн. (19,18%). В якості забезпечення за кредитами та кредитними лініями утримувалися депозити фізичних осіб на суму 4543 тис. грн. (2021 р.: депозити фізичних осіб на суму 9 265 тис. грн.). Заборгованість юридичних та фізичних осіб за кредитами, наданими під зазначені депозити, разом із нарахованими відсотками складала 3 372 тис. грн. (2021 р.: 5892 тис. грн.).

В 2022 року кошти клієнтів включали кошти, залучені в банківських металах, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки, в сумі 53 158 тис. грн. (2021: 39 616 тис. грн.).

До складу інших залучених коштів належать кредити, отримані від Державної Іпотечної установи, балансова вартість яких в 2022 році складала 65 тис. грн. (2021 р.: 267 тис. грн.). Ці кредити були отримані за відступлення права вимоги за іпотечними кредитами фізичних осіб під ставку 9.9-15.3% річних на строк до 2022-2040 року із зобов'язанням зворотного викупу.

Інформація щодо кредитної якості за фінансовими гарантіями та безвідкличними зобов'язаннями з кредитування клієнтів наведена у Примітці 31.

Забезпечення для кредитних фінансових інструментів: Підприємство може

вимагати забезпечення для підтримки кредитів. Це може включати депозити, цінні папери уряду та інші активи.

Динаміка зобов'язань з кредитування: Аналізується зміна кредиторської та дебіторської заборгованості протягом періоду. Зниження кредиторської заборгованості та збільшення дебіторської може свідчити про іммобілізацію власного капіталу в дебіторській заборгованості.

Власний капітал та непокритий збиток: Зазначається, що обсяг власного капіталу має від'ємне значення через накопичений некритий збиток. Це фактично до нестачі власних коштів для формування активів підприємства.

Використання довгострокових пасивів: Для забезпечення деяких коштів підприємства використовує довгострокові пасиви, залишивши власних коштів недостатньо. Вартість довгострокових зобов'язань перевищує вартість власного капіталу.

Оцінка ефективності використання активів і пасивів: Зазначається, що для оцінки ефективності використання активів і пасивів необхідно проаналізувати фінансові результати підприємства. Це включає показники, що характеризують фінансову діяльність і забезпечення прибутковості.

Загалом, стану фінансової діяльності підприємства, зосереджуючись на кредитуванні, структурі активів та пасивів, власному капіталі та ефективності використання ресурсів. Зміни в бізнес-активах розглядаються без порівняння зі змінами Фінансові результати, інформація відсутня. Тому необхідно оцінити і порівняти динаміку активів компанії з її фінансовою динамікою.

Коли підприємства використовує фінансовий план роботи, то на його основі негулярні взаєморозрахунки з постійними контрагентами. Дебіторська та кредиторська заборгованість зі значною сумою (еквівалентна значну частину загальних активів), загальний баланс зменшується, рахунок нетингу може перевищувати свій приріст з інших причин [6].

Проаналізувавши результати за даними таблиці. 2.7 можна зробити висновок, що темпи зменшення активів не однозначно відобразилися на темпах приросту фінансових результатів діяльності ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2018- 2022 рр. Для

наочного відображення цих темпів і взаємозв'язку показників побудуємо таб. 2.8.

Актуальним є питання про розмір відрахувань від чистого прибутку до резервного капіталу підприємства. Прискорені розміри відрахувань з метою найшвидшого створення резервного капіталу можуть суттєво знизити розмір прибутку, що використовується на виплату дивідендів. Це негативно може вплинути на вартість акцій та подальший процес формування статутного капіталу підприємства. Узагальнений аналіз резервного капіталу підприємства можна робити в такій послідовності (табл. 2.7).[16]

Аналіз резервного капіталу

Таблиця 2.7

	2018	2019	2020	2021	2022
Статутний капітал, тис. грн.	856566	856566	856566	856566	856566
Чистий прибуток, тис. грн.	32589	3059	2839	-12792	93
Резервний капітал: встановлений мінімум, %	261507	262232	262232	262446	262741
Процентні доходи	181419	136275	108675	488675	419060
відсотки	21,17	15,90	12,68	57,08	48,92
Процентні витрати	-35144	-36171	-40568	-370861	-146650
відсотки	-4,10	-4,22	-4,73	-43,29	-17,12

Аналізуючи зміну зростання у 2021 році порівняно з 2020 роком, можна зробити висновки, що відбулося різке зростання витрат, а саме на 43,29%. Масштаб активів зріс до 48,92%.

Щоб детальніше охарактеризувати майновий і фінансовий стан

підприємства за результатами фінансової діяльності за 2018-2022 роки, а також визначити можливості розвитку підприємства на перспективу, скористаємося системою фінансових коефіцієнтів. Система фінансових показників – це сукупність відносних показників, які розраховані за даними фінансової звітності підприємства і характеризують його фінансовий стан з різних сторін відповідно до інтересів суб'єктів фінансового аналізу [8].

Висновок

Результати аналізу на основі практики управління активами і пасивами підприємства можуть зробити такі висновки:

Зміни в структурі активів та пасивів: у минулому періоді активи компанії значно зменшилися, особливо через скорочення оборотних активів, тоді як необоротні активи збільшилися. Дебіторська заборгованість стає значною вибіркою в структурі поточних активів.

Недоліки в оцінці зобов'язань: Виявлені проблеми, такі як низький розмір статутного капіталу, накопичення нерозподілених збитків, велика сума довгострокових фінансових зобов'язань і кредиторської заборгованості. Ці недоліки впливають на фінансову стійкість підприємства.

Потреба в покращенні управління: Для зниження фінансового ризику та підвищення платоспроможності підприємства необхідно збільшити розмір власного капіталу.

Мета ефективної роботи підприємства: підприємства має працювати ефективно, отримувати прибуток і мати фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність для вчасного виконання своїх зобов'язань.

Загалом, необхідність аналізу та управління фінансовими показниками компанії з метою забезпечення її фінансової стійкості та успішної діяльності.

3.ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ АКТИВІВ І ПАСИВІВ

Сучасні умови розвитку національної економіки вимагають нових умов фірми беруть участь в економічному процесі. Той же предмет менеджменту необхідно адаптуватися до ринкових умов і вносити зміни його внутрішню роботу. Удосконалення процесів управління активами стан дуже актуальне.

Сучасні умови розвитку національної економіки вимагають адаптації фірм до ринкових умов та змін в їхній внутрішній роботі. Удосконалення процесів управління активами є дуже важливим. Збільшення обсягу інформації потребує відповідного аналізу та систематизації даних для управлінських досліджень. Розробка та застосування нестандартних та креативних підходів управління активами, що базуються на сучасній теорії, можуть принести позитивні результати і сприяти швидкому фінансовому відновленню підприємства. Рекомендується розробка стратегій корпоративної фінансової реструктуризації та принципів управління ліквідними активами, які є гнучкими частинами власності.

Управління ліквідними активами не адаптувалося до сучасних вимог, які відображено на практиці, як, наприклад, переважна більшість вітчизняних підприємства не мають цілісної політики не тільки щодо обороту, а й для всіх інші активи. Комплексна політика управління включає в себе управління оборотними активами підприємства і поточними зобов'язаннями і спрощена в рішення.

Наступні завдання:

- забезпечення наявності власних обігових коштів;
- Прискорення оборотності оборотних коштів підприємства;
- Виберіть тип політики, який найкраще підходить для вашого бізнесу. Комплексне оперативне управління поточними активами та пасивами [12].

Продажі кредитних продуктів слід визначати шляхом відкриття оптимальної суми дебіторської заборгованості. Методи апроксимації з використанням нелінійних залежностей у дебіторській заборгованості.

Заборгованість на кредитний період ми розрахуємо оптимальну суму Дебіторська заборгованість (ДЗтов(Топт)) ТОВ "РОЗЕТКА. УА".

Розрахунок проведемо за формулою (3.1) [20]:

$$\begin{aligned} D_{\text{Зтов}}(T_{\text{опт}}) &= D_{\text{Зтов max}} \times \left(1 - \frac{k}{T_{\text{опт}}}\right) = \\ &= D_{\text{Зтов max}} \times \left(1 - \sqrt{\frac{k \times kt}{D_{\text{Зтов max}} \times \left(\frac{p_2}{p_1}\right) \times K_{\text{ДЗтов}}}}\right), \end{aligned} \quad (3.1)$$

Рис. 3.1

Де $k = (D_{\text{Зтов}2021} - D_{\text{Зтов}2020}) / (D_{\text{Зтов}2020} - D_{\text{Зтов}2019})$ – коефіцієнт пропорційності між зміною кредитного періоду та зміною $D_{\text{Зтов}}(t)$; t – кредитний період (365 днів); kt ( ) – рівень коефіцієнта витрат, що залежать від кредитного періоду; ПФ (для кредитного періоду 365 днів = 36,5%) – плата за факторингове фінансування; $K_{\text{ДЗтов}} (k - kt)$ – рівень коефіцієнта витрат, що залежать від розміру дебіторської заборгованості; де p_1 – ціна закупки товарів; $p_2 (P_{\text{вал}} \times p_1 / D_{\text{Зтов}})$ – ціна реалізації товарів на умовах товарного кредиту; $P_{\text{вал}}$ – валовий прибуток.

Також визначимо оптимальний період оборотності дебіторської заборгованості в днях за формулою (3.2) [14]:

$$T_{\text{опт}} = \left(\sqrt{\frac{k \times D_{\text{Зтов max}} \times \left(\frac{p_2}{p_1}\right) \times K_{\text{ДЗтов}}}{kt}} \right), \quad (3.2)$$

Рис 3.2

Використовуючи дані попередніх таблиць, проведені розрахунки подамо у табл. 3.1.

Розрахунок оптимального розміру дебіторської заборгованості ТОВ "РОЗЕТКА. УА"

Під час аналізу використовують нелінійні методи апроксимації визначте залежність дебіторської заборгованості від кредитних періодів. Оптимальний розмір дебіторської заборгованості $D_{\text{Зтов max}} = 157736,7$ тис. грн., де сума дебіторської заборгованості ТОВ "РОЗЕТКА. УА" істотно не відрізняється ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2018- 2022 рр., склав у 2018 році 159 млн 330 тис. грн.

Отже, якщо боржник продовжує виконувати умови погашення заборгованість підприємства буде адекватно профінансована кредитор. Зазначені методи допоможуть управляти дебіторською заборгованістю. Борг і переконайтеся, що у вас

достатньо готівки. В умовах економічної кризи в центрі країни гостре питання, вага корпоративної дебіторської заборгованості, як правило, висока структура активів. Тому це може призвести до предмета економічні показники фінансування шляхом зменшення кредиту. Недостатня платоспроможність і ліквідність. Існують проблеми з досліджуваним підприємством ТОВ "РОЗЕТКА. УА".

Дебіторська заборгованість компанії є високою, а швидкість оплати недостатня. У такому разі керівники повинні прийняти заходи, такі як рефінансування або реструктуризація дебіторської заборгованості, щоб прискорити процес її погашення. Рефінансування дебіторської заборгованості означає передачу її іншим особам. Поточні форми ліквідних активів, такі як гроші та короткострокові фінансові вкладення, можуть бути використані для рефінансування. При рефінансуванні слід дотримуватись таких принципів:

Загальна вартість рефінансування не повинна перевищувати очікуваний прибуток від використання залучених коштів у сфері товарообігу.

Витрати на рефінансування не повинні перевищувати собівартість короткострокових кредитів, які підтримують платоспроможність підприємства та допомагають зібрати дебіторську заборгованість.

Витрати на рефінансування не повинні перевищувати збитки від інфляції у разі неплатної оплати.

У зарубіжній практиці використовують такі форми рефінансування, як факторинг, форфейтинг та облік вексельного бізнесу. Факторинг є одним із різновидів рефінансування, де фінансові установи або професійні організації приймають на себе кредитний ризик стягнення боргу за платіжними документами, які належать компанії-продавцю. Однак, вартість факторингу може бути високою.

Іншою формою рефінансування є форфейтинг, де кредитор, користуючись зовнішньоекономічною діяльністю, вимагає експортних вимог від експортерів шляхом передачі права на повернення. Кредитор виплачує останню суму експортної вимоги, а експортер отримує знижку. Вексель, виданий покупцем, також може бути формою рефінансування, де підприємства придбає вексель у власність і отримує прибуток від погашення векселя в повному обсязі.

Важливо відзначити, що вищезазначені відомості є узагальненими та можуть варіюватись залежно від конкретних умов та практики в країні. Рекомендується звернутися до фахівців з фінансів або бухгалтерії для отримання конкретної поради щодо рефінансування дебіторської заборгованості компанії.

Джерело Метод оптимізації структури власного капіталу сам по собі доцільний, поділяється на наступні етапи:

Перший етап фінансово-економічного аналізу та оцінки

Формування та ефективність використання власного капіталу б підприємства анку;

Фаза II – комплексний підхід до визначення та оптимізації власної структури ділового капіталу;

III етап - Інформаційна підтримка при прийнятті сертифікатів управління

Оптимізація рішення акціонерної структури компанії;

Четвертий етап – розробка ефективної парадигми збереження власного капіталу підприємства [15].

При оптимізації структури капіталу необхідно ознайомитися з способом його реалізації. Більшість авторів розрізняють три методи оптимізації.

Структура капіталу:

1. Оптимізація структури капіталу на основі максимізації рівня прогнозована фінансова рентабельність. Особливості цього методу багатofакторний розрахунок рівня фінансового прибутку підприємства. І використовувати показник фінансового важеля.

2. Оптимізація структури капіталу на основі мінімізації витрат. Для використання найнадійніший метод визначення вартості бізнесу. Початкова оцінка вартості власного та боргового капіталу із залученням і використання в різних умовах. Загальна виробнича потреба може бути зменшено до єдиної середньозваженої вартості капіталу (WACC) [21].

$$WACC = E/V \times RE + D/V \times RD, (3.3)$$

де WACC – середньозважена вартість капіталу підприємства;

V – сукупна вартість капіталу підприємства;

D – вартість позичкового капіталу підприємства;

E – вартість власного капіталу підприємства;

RD – ставка за користування позиковим капіталом;

RE – норма прибутковості власного капіталу.

3. Оптимізація структури капіталу за критерієм горизонтальної мінімізації фінансовий ризик. Залучити решту кредитів, як зазначено раніше.

Активи можуть мати негативний вплив на фінансовий стан підприємства. Вибрати джерела фінансування мають бути помірними та орієнтованими на різні складові активи. Це не обов'язково має бути єдиним у бізнесі. Правильно обраний підхід дозволить підвищити ринкову вартість бізнес, який є пріоритетним для його власників. швидше за все, коли оптимальна структура капіталу відображає це використане співвідношення. Власні та позикові кошти, що дозволить вам зберегти найбільше грошей ефективний зв'язок між рентабельністю капіталу та фінансова стійкість компанії.

Оптимізація структури капіталу ТОВ "РОЗЕТКА. УА". Критерії максимізації очікуваного рівня прибутковості власного капіталу. Такий підхід допоможе розрахувати оптимальний розмір фінансового важеля, це допоможе визначити структуру акцій, щоб максимізувати її рівень прибутковості. Однак для максимізації рівня фінансової рентабельності, тобто рентабельність власного капіталу, що може призвести до зниження рівня платоспроможності і відсутності коштів. Тому цей метод доповнено методикою оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозважене значення. Ефект фінансового важеля розраховувався за допомогою формули (3.4) [18]:

$$EФВ=(1-Спп)·(КВРа-СРСВ)·(ПК/ВК), \quad (3.4)$$

Рис 3.3

де Спп – ставка податку на прибуток;

КВРа – коефіцієнт валової рентабельності активів, %;

СРСВ – ставка відсотка за кредит, що сплачується підприємства за використання залученого капіталу, %;

ПК – середня сума залученого капіталу;

ВК – середня сума власного капіталу.

Оптимізуємо структуру капіталу за критерієм максимізації рівня. Оцінка фінансової рентабельності за критеріями. Максимізація ефекту фінансового ТОВ "РОЗЕТКА. УА".

Розрахунок коефіцієнта фінансової рентабельності ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2022 рр. Таблиця 3.1

Показники	2022 р.	Варіанти розрахунку		
		1 (20,6/79,3%)	2 (15/85%)	3 (10/90%)
Власний капітал	856566	856566	567890	234532
Позиковий капітал	339118,5	269169,5	288250,7	305206,7
Сукупний капітал	269169,5	339118,5	339118,5	339118,5
Коефіцієнт фінансового левериджу	-0,90	0,47	0,70	1,11
Коефіцієнт валової рентабельності активів	0,37	0,29	0,29	0,29
Ставка відсотків за кредит	0,14	0,14	0,14	0,14
Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18	0,18
Сума сплачених відсотків за кредит	47476,6	37683,7	40355,1	42728,9
Сума валового прибутку без відсотків за кредит	98289,5	98289,5	98289,5	98289,5
Сума валового прибутку з урахуванням сплати відсотків за кредит	50812,9	60605,8	57934,4	55560,6
Сума чистого прибутку, який залишився в розпорядженні підприємства	41666,6	49696,7	47506,2	45559,7

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-0,60	0,71	0,93	1,34
---	-------	------	------	------

Розрахунки зведемо в таблицю. 3.2.

Результати аналізу показують, що оптимальна структура капіталу, відображений у третьому варіанті розрахунку, буде власним 10% капіталу та 90% участі. Вплив фінансового важеля на цю позицію. Максимальне значення 1,11, а також максимальний рівень власного прибутку. Капітал 1,34. Тому підприємства рекомендується використовувати великий обсяг кредитування коштів при отриманні найвищого рівня фінансової прибутковості.

Цього можна досягти, якщо власний капітал становить 10% від загальної його структури. Оптимізація структури капіталу за принципом мінімізації структури капіталу. Середні зважені значення див. у таблиці. 3.2.

Розрахунок середньозваженої вартості капіталу ТОВ "РОЗЕТКА. УА".

Таблиця 3.2

Показники	три розрахунку		
	1 (20,6/79,3%)	2 (15/85%)	3 (10/90%)
Власний капітал	856566	567890	234532
Позиковий капітал	269169,5	288250,7	305206,7
Сукупний капітал	339118,5	339118,5	339118,5
Ставка відсотків за кредит	0,14	0,14	0,14
Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18
Сума сплачених відсотків за кредит	37683,7	40355,1	42728,9
Рівень витрат щодо залучення кредиту, виражений десятковим дробом	0,11	0,12	0,13
Чистий прибуток	41666,6	49696,7	47506,2

Вартість власного капіталу	59,57	97,70	140,09
Вартість позикового капіталу банківського кредиту	0,13	0,13	0,13
Середньозважена вартість капіталу	12,39	14,77	14,13

З розрахунку видно, що середньозважена вартість капіталу мінімізовано шляхом вибору залучення позикового капіталу до рівня 79,3%, а також рівень власного капіталу – 20,6%. З такою структурою капіталу компанія здатний максимізувати свою ринкову вартість.

Управління корпоративним казначейством забезпечує розробку стратегій і тактик, спрямованих на досягнення мети компанії. Чітких правил і обмежень стратегії допомагають зосередитися на рішеннях, які отримали обране напрям. Стратегія управління капіталом спрямована на підвищення його ефективності шляхом впливу на формування його обсягу, структури та джерела.

Для реалізації стратегії і тактики управління капіталом потрібен чіткий механізм спільного управління, встановлення цілей, завдань і контролю за їх виконанням. Контроль ефективного використання всіх видів капіталу, за допомогою аналізу, використання найбільш актуальних напрямків оптимізації капіталу та досягнення його максимальної ефективності.

Оптимізація структури капіталу починається з фінансового аналізу, який змінюється на зміну капіталу. На основі результатів аналізу встановлюється статутний вага капіталу, а також власного капіталу і нерозподілених збитків. Для формування необхідної структури капіталу важливо фінансувати статутний капітал і мінімальний резервний капітал, що забезпечує фінансову стабільність бізнесу.

Стратегія оптимізації структури капіталу може бути орієнтована на максимізацію показників прибутковості та фінансового важеля, або на мінімізацію середньозважених витрат. Рівень капіталу може складатися з власного капіталу та позикового капіталу з певними складами.

Важливим завданням управління власними витратами є досягнення

оптимальної структури капіталу, яка забезпечує максимальне фінансове забезпечення та кінцеву ринкову вартість підприємства. Оптимізація структури є фактором сталого економічного розвитку бізнесу.

4. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ

Ефективна система управління активами є фактором, що сприяє покращенню фінансового стану підприємства, його інвестиційної привабливості та довіри. Управлінні активи включають розробку стратегій розвитку бізнесу та вирішення проблем, пов'язаних з будівництвом.

Управлінні активами можна поділити на дві основні складові: управління основними та оборотними засобами. Кожен з цих процесів має значний вплив на добробут підприємства, і головне завдання керівників виникне в розробці стратегії управління цими процесами.

Необоротні активи є матеріальною основою діяльності будь-якого підприємства. Вони впливають на виробництво, технологію та обладнання, що покращує роботу підприємства. Страхова сума на необоротні активи залежить від ефективності їх використання. Необоротні активи мають значний вплив на економічний потенціал підприємства, конкурентоспроможність його товарів та прибутків. Ефективне управління необоротними активами вдається в їх оптимальному використанні, яке можна досягти шляхом зменшення потреб у залученні додаткових фінансових ресурсів та розумного використання наявних коштів.

Загальний процес управління активами викликів забезпечує підприємства підвищення ефективності його діяльності, підвищення конкурентоспроможності та розширення ринків збуту продукції, впровадження інновацій у виробничий процес та інші аспекти розвитку підприємства .

Основні етапи ефективної політики управління неліквідними активами підприємства складаються з:

- На початковій стадії функціонування підприємства необхідно провести аналіз необоротних активів, включаючи загальний обсяг, структуру, придатність, міцність та ефективність цих активів.

- Методом оптимізації є визначення оптимальної суми та складу необоротних активів підприємства. При цьому створюється розрахунок, враховуючи результати аналізу резервів, які можуть збільшити використання активів у майбутньому.
- Важливим аспектом є швидке оновлення необоротних активів підприємства, включаючи розрахунок загальної суми базових активів. У процесі розвитку планується оновлення основних параметрів та витрат для різних груп активів.
- Для досягнення ефективного використання необоротних активів підприємства розробляє систему заходів, спрямованих на підвищення рентабельності та капіталовкладення в неліквідні активи.
- Формування та оптимізація структури джерел фінансування для необоротних активів є завданням. Оновлення та зростання необоротних активів підприємства можуть допомогти як за рахунок власних коштів, так і шляхом залучення зовнішніх ресурсів.

Найскладніше в аналізі необоротних активів підприємства процес визначення їх вартості, оскільки дозволяє численні помилки, найпоширеніші з яких:

- - Оцінка майна за ціною придбання;
- - Визначення вартості активів на основі зазначених даних бухгалтерський облік;
- - Оцінка на основі даних, наданих незалежним оцінювачем.
- - Оцінка на основі даних, наданих незалежним оцінювачем. Іншим аспектом політики управління неліквідними активами є оптимізація структури необоротних активів із залученням поліпшень. Їх загальна сума з урахуванням можливого збільшення запасів. Продуктивність і використання необоротних активів у майбутніх періодах. Забезпечувати своєчасне оновлення матеріально-технологічної бази підприємства.

Це досягається за рахунок:

- – зменшити частку непрацюючого обладнання;
- - Впровадження новітніх технологій у розробку продукції;

- - Застосування передових форм організації виробництва;
- - Забезпечення подальшої інтенсифікації виробничого процесу [10].

Тому впроваджувати ефективну безповоротну політику управління активів, вимагає комплексу заходів, які включають не тільки наукові заходи.

Основні заходи для управління необоротними активами включають компанії:

Підвищення рівня освіти та кваліфікації співробітників шляхом проведення навчальних та семінарів.

Стимулювання працівників для підвищення їх продуктивності.

Організація навчання фінансово-бухгалтерського персоналу та залучення експертів для оцінки необоротних активів, зокрема основних засобів.

Зміцнення внутрішнього контролю та відповідальність посадових осіб за запобігання порушенням при аналізі необоротних активів.

Удосконалення або заміна технології виробництва для покращення роботи необоротних активів. Діагностика технічного стану основних засобів підприємства.

Використання комп'ютерної техніки та інформаційних технологій для автоматизації управління необоротними активами на основі стратегії розвитку.

Визначення важливої ролі необоротних активів у діяльності підприємства в умовах інформаційної економіки.

Удосконалення правової бази, що регулює економіку та систему обліку амортизаційної оцінки основних засобів.

Система управління поточними активами є важливою складовою фінансового менеджменту бізнесу, оскільки вона охоплює багато фінансових елементів і внутрішній матеріально-технічний склад бан підприємства ку, вимагаючи комплексу управлінських рішень.

Управління оборотними активами підприємства базується на послідовні етапи,

включаючи:

Аналіз динаміки оборотних активів та швидкості їх зміни. Розглядаються середня сума оборотних активів, динаміка питомих ваг і порівняння з вартістю проданої продукції.

Динамічний аналіз складу поточних активів, включаючи інвентаризацію сировини, готової продукції, дебіторської заборгованості та валютних активів. Вивчається динаміка швидкості зміни цих видів активів.

Аналіз оборотності окремих видів оборотних активів, включаючи період оборотності, швидкість оборотності та інші показники. Визначається загальна тривалість виробничого циклу підприємства та фактори, що впливають на тривалість цих циклів.

Розрахунок рентабельності оборотних активів та аналіз факторів, що впливають на їх формування.

Вивчення складу джерел фінансування оборотних активів та їх динаміки. Аналізується структура фінансових інструментів, вкладених в оборотні активи, і спостерігається рівень фінансового ризику. Результати аналізу дозволяють оцінити ефективність активів та спрямувати управлінські заходи на покращення оборотних активів у наступному періоді.

Слід розуміти ефективність використання оборотних коштів. Умови, створені, коли оборотний капітал будь-якого виду не втрачається в процесі виробництва, а також їх обсяг і вартість на момент завершення. Тираж перевищував відповідні початкові показники [1].

Під час вивчення теорії та практики управління оборотними активами Структура оборотних активів має коефіцієнт наз «Кумулятивний коефіцієнт» (KN), що характеризує рівень ліквідності, або навпаки, консолідація виробничих запасів. Зверніть увагу на цей показник. Воно зустрічається далеко не в усіх присвячених йому науково-методичних матеріалах. Ліквідність або питання управління ліквідністю та організовані. Існує багато пропозицій щодо його використання [5]:

$$КН \text{ або } К1 = (ВЗ + НВ) / (ГП + ТВ), \quad (3.5)$$

$$К2 = (ВЗ + НВ) / (ГП + ТВ + ДЗ + ГК), \quad (3.6)$$

$$К3 = (ВЗ + НВ + ГП + ТВ) / (ДЗ + ГК), \quad (3.7)$$

Рис. 4.1

де ВЗ – виробничі запаси; НВ – незавершене виробництво; ГП – готова продукція; ТВ – товари; ДЗ – дебіторська заборгованість; ГК – грошові кошти та їх еквіваленти (поточні фінансові інвестиції).

Цей показник характеризує переважання менш ліквідних сегментів оборотні активи більш ліквідні і є розрахунки бойової рухливості. У чисельнику цієї формули є на противагу цьому, оперуючи ліквідністю, знаменник характеризує ліквідність. Отже, якщо показник більше одиниці, значить структура ліквідних активів для операційної ліквідності, якщо менше, то навпаки – напрямом рухливості. У розрахунку показник К2. Знаменник плюс дебіторська заборгованість і гроші для вичерпного. Ліквідність активів компанії. якщо у компанії є проблеми для реалізації продукції використовуйте третій показник К3.

Розрахуємо показник рівня операційної ліквідності для ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2018- 2022 рр. за формулами (3.5), (3.6), (3.7) у табл. 3.4.

Таблиця 4.1

Показники рівня операційної мобільності ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у 2018- 2022 рр.

Роки	Виробничі запаси	Дебіторська заборгованість	Грошові кошти	К1	К2	К3
2018	9984	399007	34164	15,9	0,02	0,02
2019	40146	253701	2311	3,7	0,15	0,20
2020	9971	313656	34164	15,8	0,03	0,03
2021	13120	162802	26756	38,5	0,07	0,07
2022	10758	159330	405	24,7	0,07	0,07

Розраховані показники для наочності зобразимо на рис. 4.1

Проаналізуємо діапазон коливань коефіцієнтів, розрахованих у таблиці нижче. 3.4.

Так, К1 – від 3,7 до 38,5; К2 – від 0,02 до 0,15; К3 – від 0,02 до 0,07. Коефіцієнт К1 вказує на напрямок маневреності маневру, однак його вартість дуже висока, що добре видно на рисунку 1. 3.1, пройшли значно. Виробничі запаси перевищують запаси готової продукції. План збуту продукту чітко визначений, щоб готового продукту не було. Великі партії залишилися на складі, відправляються майже відразу клієнтам.

Динаміка показників К2 і К3 показує значення близькі до 0, що відповідає спрямованості підприємства в бік ліквідності. Відтак операційна мобільність має недостатній рівень.

Динаміка показників ліквідності

Таблиця 4.2

	2018	2019	2020	2021	2022
К1	16.0	4.9	16.0	39	25
К2	0.02	0.15	0.02	0.07	0.07
К3	0.02	0.20	0.02	0.07	0.07

За допомогою ефективного управління активами дуже важливо зменшити обсяг оборотних активів і прискорити оборотність грошових коштів і дебіторської заборгованості. Оптимізація структури активів і ліквідності фірми має протилежний вплив на операційну прибутковість і ліквідність. Першим кроком є аналіз операційної прибутковості та показників ліквідності. Компанії повинні прагнути підвищити плинність і гнучкість свого бізнесу. Для управління дебіторською заборгованістю можна використовувати приблизні оцінки та розрахунки оптимальних сум боргу.

Рекомендується створити відділ, відповідальний за управління дебіторською заборгованістю та аналіз ризиків дефолту. Компанії можуть використовувати різні інструменти для забезпечення погашення боргу, такі як авансові платежі, договірні зобов'язання та умови оплати, знижки, бонуси та штрафи.

ВИСНОВКИ

В умовах нестабільного розвитку сучасної національної економіки підприємства необхідно підвищувати ефективність використання активів і пасивів. Керівники підприємства не повинні лише прагнути до модернізації, але й максимально ефективно та раціонально їх використовувати. Своєчасний аналіз формування та використання активів і пасивів, а також правильна оцінка є кількістю передумов для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Ефективне використання активів і пасивів покращує покращення фінансового стану та конкурентоспроможності підприємства у. На сьогоднішній день одна з основних проблем управління утворилася у виборі найкращих методів і аналітичних процедур, які втратили своєчасно виявити, оцінити та сформулювати за рахунок стратегічних активів та пасивів компанії. Це дозволяє гнучко реагувати на зміни та своєчасно адаптуватися до внутрішнього та зовнішнього середовища, враховуючи світові тенденції.

Склад і ефективність використання активів мають прямий вплив на кінцеві результати господарської діяльності будь-якого підприємства. Тому бізнес цікавий у стабільному функціонуванні. Для досягнення високих результатів необхідно встановити чітку, розумну та ефективну фінансову політику управління активами.

Ефективне управління активами та пасивами є основним завданням підприємства. Він досягає оптимального рівня ліквідності, забезпечує платоспроможність і фінансову стійкість бізнесу, а також сприяє отриманню стратегічних переваг і ринкової конкурентоспроможності. Аналіз активів та пасивів розвивається за допомогою вертикального і горизонтального аналізу, доповненого трендами.

Активи ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у період з 2018 по 2022 роки демонструють значні зміни. Оборотні активи значно скоротилися, а необоротні активи зросли. Структура активів компанії залишається легкою та ліквідованою, але компанія

відзначає падіння рівня ліквідності, хоча на достатньому рівні для низького операційного ризику.

Дебіторська заборгованість значно зменшилася протягом досліджуваного періоду, але її частка в структурі поточних активів залишається важливою. Компанія повинна звернути увагу на управління дебіторською заборгованістю, оскільки це одне з ключових завдань для забезпечення платоспроможності.

Фінансове забезпечення компанії є достатньою, з позитивними результатами господарської діяльності. Це сприяє підвищенню економічної безпеки та раціональному використанню наявних фінансових ресурсів.

Оцінка технічного стану основних засобів підприємства показує тенденцію.

Загалом, сума довгострокової заборгованості має ваші плюси, так як дозволяє залучити більше ресурсів для діяльності компанії. Проте, вона також призводить до збільшення витрат на їх використання та збільшення обсягу короткострокових зобов'язань. Негативні значення, такі як негативні власні значення суми взаємопов'язаного капіталу довгострокових зобов'язань, є проблематичними. Однак спостерігаються позитивні тенденції, що зменшують розмір дефіциту капіталу.

Кредиторська заборгованість та дебіторська заборгованість показують позитивну динаміку, прискорення товарообігу. Аналіз ліквідності показує, що загалом ТОВ "РОЗЕТКА. УА" має достатню ліквідність для швидкого погашення своїх зобов'язань. підприємства володіє власним оборотним капіталом і може покрити свої поточні зобов'язання, що випускають про високу ефективність його роботи.

Показники рентабельності активів, продукції та господарської діяльності бізнесу є на достатньому рівні, що негативно впливає на добросовісне використання вкладених ресурсів у бізнесі. Власний капітал підприємства стабілізований за рахунок накопичення. Структура активів і пасивів підприємства є оптимальною, що сприяє ефективній діяльності та розвитку компанії.

Важливо скоротити обсяг ліквідних активів та прискорити оборот готівки та дебіторської заборгованості для ефективного управління активами. Оптимізація активів і структури ліквідності підприємства має протилежний ефект на операційну прибутковість та ліквідність. Аналіз показників операційної прибутковості та ліквідності є місцем. Підприємство має прагнути до підвищення ліквідності та гнучкості бізнесу. Методи апроксимації та розрахунку оптимальної суми боргу можуть бути використані для управління дебіторською заборгованістю. Рекомендується створити відділ, який буде відповідати за управління дебіторською заборгованістю та аналізувати ризики неповернення боргу. Компанії можуть використовувати різні інструменти для забезпечення повернення боргу, такі як передоплата, договірні зобов'язання та умови оплати, знижки, бонуси та штрафи.

Для досягнення сталої та оптимальної структури капіталу керівництво банку намагається сформувану власну стратегію та розробити деталізовані заходи для його досягнення. Важливо встановити точку оптимізації капіталу між фінансовою прибутковістю та ризиком. Уникайте підвищеного фінансового ризику, який може виникнути внаслідок збільшення власної частки капіталу.

У разі ТОВ "РОЗЕТКА. УА", виявлено недоліки, зокрема велике накопичення невідшкодованих збитків та високий рівень кредитування з обмеженим обсягом власного капіталу. У такому випадку використовуйте звернути увагу на структуру капіталу та проаналізувати власний капітал та кредитні витрати.

Для покращення зовнішнього вигляду підприємства можна вважати такі заходи:

- Збільшити статутний капітал шляхом залучення нових інвесторів або залучення додаткового капіталу через інші джерела.
- Зменшити нерозподілені збитки шляхом прийняття ефективних заходів щодо оптимізації внутрішніх процесів, зменшення витрат і підвищення прибутковості.
- Знизити обсяг довгострокових фінансових зобов'язань шляхом рефінансування або погашення частини зобов'язань.

- Розглянути можливість залучення короткострокового кредиту для покриття поточних зобов'язань та зменшення потреби у довгостроковому кредиті.

Список використаних джерел:

1. Шабатура Т.С. Формування економічного потенціалу підприємств у контексті комплементарного підходу. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 29. С. 317–323.
2. Чичуліна К. В. Вектори зростання результативності діяльності підприємств пивоварної галузі. Ефективна економіка. 2019. № 2.
3. Циганова О. С. Оцінювання результативності діяльності підприємств машинобудування України. Проблеми економіки. 2020. № 1. С. 197-206.
4. Савицька О. М. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. Ефективна економіка. 2019. № 6.
5. Рзаєв Г. І. Напрями аналізу фінансової безпеки підприємства під кутом результативності його діяльності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 3. С. 153-156.
6. Петрович Й. М. Моніторинг індивідуальної результативності працівників у процесі управління організацією. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Проблеми економіки та управління. 2019. Вип. 3. С. 73-80
7. Мелушова І. Ю. Формування системи показників результативності маркетингу в контексті сталого розвитку підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 5. С. 166-169
8. Медведєва Н.А. Оцінювання результативності процесу "Внутрішній аудит" систем менеджменту. Стандартизація. Сертифікація. Якість. 2020. № 3. С. 66-75
9. Лаврененко В. В. Проектування процесу забезпечення стратегічної результативності підприємств. Проблеми економіки. 2019. № 2. С. 108-118.
10. Кулик Т. П. Організація, планування і управління виробництвом : навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 232 с.
11. Кузьмин В. М. Основи економіки та організації виробництва : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 61 с.
12. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с.

13. Кубиній Н. Ю. Методичні аспекти аналізу доходу підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2020. Вип. 1. С. 97-102.
14. Кривда О.В., Лунгул О.І. Основні способи підвищення ефективності роботи обладнання на підприємствах машинобудування. Науково-технічний розвиток: економіка, технології, управління : Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції 18-19 квітня 2020 р. Київ: ІВЦ "Політехніка", 2020.
15. Кобрин Л. Й. Застосування інструментів управління виробничим потенціалом з метою підвищення результативності діяльності підприємства. Наукові записки Української академії друкарства. 2019. № 1. С. 132–139.
16. Ільків Є. Ю. Організація і управління виробництвом : лабораторний практикум / Є. Ю. Ільків, М. В. Галярик, М. М. Дутчин. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 37 с.
17. Економіка підприємства: магістерський курс. Навч. посібник / А. І. Яковлев [та ін.] / ред.: А.І. Яковлев, Л.С. Ларка ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Електрон. текстові дані. Харків, 2018. 515 с.
18. Залуцька Х. Я. Диверсифікаційна конвергентність результативності здійснення бізнес процесів підприємств як базис формування їх бізнес одиниць в стратегічному аспекті розвитку: методичні основи. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. Вип. 5. С. 40-46
19. . Завідна Л. Розвиток підприємства як ефективна платформа результативності економічної системи. Соціально-економічні проблеми і держава. 2019. Вип. 1. С. 118-130.
20. Догадайло Я. В. Забезпечення економічної результативності діяльності підприємства. Економіка транспортного комплексу. 2019. Вип. 34. С. 39-55
21. Догадайло Я. В. Дослідження еволюції підходів до аналізу змісту результативності діяльності. Економіка транспортного комплексу. 2020. Вип. 36. С. 77-94.
22. Гребенник Н. Г. Мотиваційний моніторинг як засіб підвищення результативності праці на підприємстві. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2019. Вип. 2. С. 143-153.

23. Григорук П. М. Оцінювання результативності діяльності компанії. Моделювання та інформаційні системи в економіці. 2018. № 96. С. 56-65.
24. Гречко А.В., Марченко В.М., Кузьмінська Н.Л., Кривда О.В. Дипломне проектування: написання, оформлення та захист атестаційних робіт для здобувачів вищої освіти: навч. посіб. для студ. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 21 с.
25. Вилгін Є. А. Інструменти підвищення результативності функціонування регіонального інвестиційно-будівельного комплексу. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 1.
26. Вітвіцький В. В. Індикатори продуктивності та конкурентоспроможності аграрних підприємств у системі інтегральної результативності. Економіка АПК. 2019. № 6. С. 53-63.
27. Валіулліна З. В. Інформатизація у забезпеченні результативності корпоративного управління. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2018. Вип. 3. С. 31- 38
28. Бутнік-Сіверський О. Б. Економетрична оцінка результативності інноваційно-інвестиційного потенціалу в харчовій промисловості України. Інтелект ХХІ. 2020. № 3. С. 126-134
29. Аксюк Я. А. Методичні підходи до визначення результативності управління маркетинговою підсистемою агропереробного підприємства. Український журнал прикладної економіки. 2019. Т. 4, № 4. С. 102-109.
30. <https://rozetka.report/reports/report.pdf>